

LELET

AZ EGYESÜLT NEMZETEK NYILATKOZATA AZ ÓSLAKOS NÉPEK JOGAIRÓL

A Közgyűlés,

az Egyesült Nemzetek Alapokmányának céljaitól és alapelveitől vezetve és jóhiszeműen az államok által az Alapokmánynak megfelelően vállalt kötelezettségek teljesítése iránt;

megerősítve, hogy az őslakos népek más népekkel egyenlők, ugyanakkor elismerve minden népnek az arra vonatkozó jogát, hogy különböző legyen és magára így tekintsen, továbbá tiszteletet az iránt, hogy így kezeljék;

úgyszintén megerősítve, hogy minden nép hozzájárul a civilizációk és kultúrák sokszínűségéhez és gazdagságához, ami az emberiség közös örökségét képezi;

megerősítve továbbá, hogy minden olyan tan, politika vagy gyakorlat, ami a népek, avagy természetes személyek nemzeti eredeten vagy rasszon, vallási, etnikai vagy kulturális különbözőségeen alapuló felsőbbrendűségén alapul vagy azt hirdeti, rasszista, tudományosan téves, jogilag érvénytelen, erkölcsileg elítélendő és társadalmilag igazságtalan;

újból megerősítve, hogy az őslakos népek jogaik gyakorlása során mentesek kell legyenek a diszkrimináció minden formájától;

aggódom, hogy az őslakos népek – egyebek mellett – gyarmatosításuk, és földjeiktől, területeiktől és javaiktól való megfosztásuk eredményeként történelmi igazságtalanságokat szenvedtek el, ami által akadályozva voltak, hogy különösen a fejlődéshez való jogukat a saját szükségleteiknek és érdekeiknek megfelelően gyakorolják;

elismerve az őslakos népeknek a politikai, gazdasági és társadalmi struktúráiból és kultúrájából, spirituális hagyományaiból, történelméből és filozófiájából levezetett veleszületett jogainak tiszteletben tartására és előmozdítására vonatkozó sürgető igényt, különösen a földjükre, területeikre és javaikra vonatkozó jogait;

úgyszintén elismerve az őslakos népeknek az államokkal kötött szerződésekben, megállapodásokban vagy más konstruktív egyezségekből megerősített jogainak tiszteletben tartására és előmozdítására vonatkozó sürgető igényt;

* Az ENSZ Közgyűlése 2007. szeptember 13-án fogadta el a nyilatkozatot. A fordítás az angol változat alapján készült. UN GA A/RES/61/295. (A szerk.)

üdvözölve a tényt, hogy az őslakos népek a politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális növekedés érdekében, és hogy a diszkrimináció és az elnyomás valamennyi formájának, amennyiben az felmerül, véget vessenek, megszervezik magukat;

meggyőződve arról, hogy az őslakos népeknek az őket és földjeiket, területeiket és javaikat érintő fejlődés feletti felügyelete lehetővé teszi, hogy fenntartsák és megerősítsék intézményeiket, kultúrájukat, hagyományaikat, és elősegítik törekvéseiknek és szükségleteiknek megfelelő fejlődésüket;

elismerve, hogy az őslakosok tudása, kultúrája és hagyományos szokásai iránti tisztelet hozzájárul a fenntartható és méltányos fejlődéshez és a megfelelő környezetgazdálkodáshoz;

kihangsúlyozva az őslakos népek földjei és területei demilitarizációjának a békéhez, a gazdasági és társadalmi haladáshoz és fejlődéshez, a világ nemzetei és népei közötti megértő és baráti kapcsolatokhoz való hozzájárulását;

elismerve különösen az őslakos családok és közösségek jogát, hogy összhangban a gyermekek jogaival, megosztott felelősséget viseljenek gyermekeik felnevelése, képzése, oktatása és jóléte vonatkozásában;

tekintetbe véve, hogy az államok és őslakos népek közötti szerződésekből, megállapodásokból vagy más konstruktív egyezségekből megerősített jogok néhány esetben nemzetközi vonatkozásúak, érdekűek, felelősségűek és jellegűek;

úgyszintén tekintetbe véve, hogy a szerződések, megállapodások és más konstruktív egyezségek és az általuk képviselt viszony, az őslakos népek és államok közötti megerősített partnerség alapjait képezik;

elismerve, hogy az Egyesült Nemzetek Alapokmánya, a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya és a Bécsi Cselekvési Program és Nyilatkozat úgyszintén megerősítik minden nép önrendelkezéshez való jogának alapvető fontosságát, amellyel élve szabadon meghatározhatják politikai státuszukat, és szabadon folytathatják gazdasági, szociális és kulturális fejlődésüket;

emlékeztetben tartva, hogy ebben a Nyilatkozatban semmi sem alkalmazható arra a célra, hogy az őslakos népektől a nemzetközi joggal összhangban gyakorolt önrendelkezési jogukat megtagadják;

meggyőződve arról, hogy az őslakos népeknek az ebben a Nyilatkozatban foglalt jogainak elismerése fokozza az állam és az őslakos népeknek az igazságosság, a demokrácia, az emberi jogok tiszteletben tartása, a diszkrimináció tilalma és a jóhiszeműség alapelvein való harmonikus és együttműködő viszonyát;

bátorítva az államokat, hogy az érintett népekkel konzultálva és együttműködve minden nemzetközi okmányon alapuló és az őslakos népekkel kapcsolatos kötelezettségüket teljesítsék, és azokat hatékonyan alkalmazzák, különösen az emberi jogi természetűeket;

kihangsúlyozva, hogy az Egyesült Nemzetek fontos és folyamatos szerepet játszik az őslakos népek jogainak előmozdításában és védelmében;

hittel aziránt, hogy ez a Nyilatkozat egy újabb fontos lépés az őslakos népek jogainak és szabadságainak elismerését, előmozdítását és védelmét és az Egyesült Nemzetek ezen a téren lényeges tevékenységének fejlődését illetően;

elismerve és újból megerősítve, hogy az őslakos természetes személyeknek a nemzetközi jog által elismert minden emberi joghoz diszkrimináció nélkül joga van, és hogy az őslakos népeknek kollektív jogaik vannak, amelyek létezésükhöz, jólétükhöz és a népek szerves fejlődéséhez elengedhetetlenek;

úgyiszintén elismerve, hogy az őslakos népek helyzete régióról régióra és országról országra különbözik, és hogy a nemzeti és regionális sajátosságokat és a különböző történelmi és kulturális hátteret figyelembe kell venni;

ünnepélyesen a következő, az Egyesült Nemzeteknek az őslakos népek jogairól szóló Nyilatkozatát nyilvánítja ki mint a partnerség és a kölcsönös tisztelet szellemiségében elérni kívánt standardot:

1. cikk

Az őslakos népeknek akár csoportként, akár egyénekként joga van az Egyesült Nemzetek Alapokmányában, az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában és a nemzetközi emberi jogban elismert valamennyi emberi jog és alapvető szabadság teljes körű élvezetére.

2. cikk

Az őslakos népek és természetes személyek szabadok és minden más néppel és természetes személlyel egyenlők, valamint, különösen az őslakos származásukon vagy identitásukon alapuló jogaik gyakorlása során, joguk van a diszkrimináció minden formájától való mentességhez.

3. cikk

Az őslakos népeknek joguk van az önrendelkezéshez. E jog által szabadon határozhatják meg politikai státusukat, és szabadon folytathatják gazdasági, szociális és kulturális fejlődésüket.

4. cikk

Az őslakos népeknek, önrendelkezéshez való joguk gyakorlása során, joguk van a bel- és helyi ügyeikhez kapcsolódó esetekben az autonómiához vagy önkormányzathoz, továbbá az autonóm funkcióik finanszírozását szolgáló megoldásokhoz és eszközökhöz.

5. cikk

Az őslakos népeknek joguk van ahhoz, hogy különálló politikai, jogi, gazdasági, szociális és kulturális intézményeiket fenntartsák és megerősítsék, megőrizve egyúttal a jogot arra, hogy amennyiben azt választják, teljes mérték-

ben részt vehessenek az állam politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális életében.

6. cikk

Minden őslakos természetes személynek joga van az állampolgársághoz.

7. cikk

1. Az őslakos természetes személyeknek joguk van az élethez, a testi és mentális integritáshoz, a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.
2. Az őslakos népeknek kollektív joguk van arra, hogy mint különálló népek szabadságban, békében és biztonságban éljenek, és ne legyenek semmiféle népiirtásnak vagy más erőszakos tettnek, ideértve a csoportból gyermekek erőszakos átvitelét egy másik csoportba, alanyai.

8. cikk

1. Az őslakos népeknek és természetes személyeknek joguk van ahhoz, hogy ne legyenek erőszakos asszimiláció alanyai, vagy kultúrájuk ne semmisüljön meg.
2. Az államok hatékony mechanizmusokat kell biztosítani a megelőzés, illetve a jóvátétel érdekében:
 - (a) minden olyan tett, aminek célja vagy következménye, hogy mint különálló népeket az integritásuktól, avagy kulturális értékeiktől, avagy etnikai identitásuktól megfoszt;
 - (b) minden olyan tett, amelynek célja vagy következménye, hogy földjeiktől, területeiktől vagy javaiktól megfosztja őket;
 - (c) a lakosság valamely jogának megsértését célzó vagy azt aláásó kényszerített átköltöztetésnek valamennyi formája;
 - (d) az erőszakos asszimiláció vagy integráció valamennyi formája;
 - (e) az ellenük irányuló faji vagy etnikai diszkriminációt szándékoltn elősegítő vagy ösztönző propaganda valamennyi formája esetén.

9. cikk

Az őslakos népeknek és természetes személyeknek joguk van ahhoz, hogy az érintett közösség vagy nemzet hagyományainak és szokásainak megfelelően, egy őslakos közösséghez vagy nemzethez tartozzanak. E jog gyakorlásából semmiféle diszkrimináció nem keletkezhet.

10. cikk

Az őslakos népeket nem lehet erőszakkal földjeikről vagy területeikről eltávolítani. A kitelepítést nem lehet végrehajtani az igazságos és tisztességes kártérítésről és – amennyiben lehetséges – a visszatérésre vonatkozó opció-

ról szóló megállapodást megelőzően, és az érintett őslakos népek szabad, előzetes és tájékozott beleegyezése nélkül.

11. cikk

1. Az őslakos népeknek joguk van arra, hogy kulturális hagyományait és szokásait gyakorolják és újjáélesszék. Ez magában foglalja a kultúrájuk, úgymint a régészeti és történelmi helyek, régészeti leletek, formatervek, szertartások, technológiák, a képző- és előadó művészetek és az irodalom fenntartásához, védelméhez, fejlesztéséhez, egykori, jelenlegi és jövőbeli kinyilvánítására vonatkozó jogot.
2. Az államok hatékony mechanizmusokon keresztül jóvátételt nyújtanak, ez magában foglalhatja az őslakos népekkel egyetértésben kidolgozott, azok szabad, előzetes és tájékozott beleegyezése nélkül vagy jogszabályaik, hagyományaik, szokásaik megsértésével tőlük elvett kulturális, szellemi, vallási és spirituális tulajdonukra tekintettel, a teljes helyreállítást.

12. cikk

1. Az őslakos népeknek joguk van arra, hogy spirituális és vallási hagyományait, szokásait, szertartásait kinyilvánítsák, gyakorolják, fejlesszék és tanítsák, hogy vallási és kulturális helyeiket fenntartsák, megvédjék, és azokhoz háborítatlanul férjenek hozzá, hogy szertartási helyszíneiket használják és felügyeljék, és hogy emberi maradványaikat oda visszavigyék.
2. Az államok az érintett őslakos népekkel egyetértésben kidolgozott tisztességes, átlátható és hatékony mechanizmusok segítségével megkísérlik a birtokukban lévő szertartási eszközök és emberi maradványok visszaszolgáltatását és az azokhoz való hozzáférés lehetővé tételét.

13. cikk

1. Az őslakos népeknek joguk van arra, hogy újjáélesszék, használják, fejlesszék és a jövő generációknak átadják történelmüket, nyelvüket, szájhagyományait, filozófiájukat, írásrendszerüket és irodalmukat, és hogy megjelöljék és fenntartsák a közösségekre, helyekre és személyekre vonatkozó elnevezéseiket.
2. Az államok hatékony intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy biztosítsák e jog védelmét, és úgyszintén biztosítják, hogy az őslakos népek megértsék, és hogy az őslakos népeket is megértsék a politikai, jogi és közigazgatási eljárásokban, amennyiben szükséges értelmezés segítségével vagy más megfelelő eszközzel.

14. cikk

1. Az őslakos népeknek joguk van arra, hogy oktatási rendszert és saját nyelvükön oktatást nyújtó oktatási intézményeket hozzanak létre, és azt az ok-

tatásra és tanulásra vonatkozó kulturális módszereiknek megfelelő módon felügyeljék.

2. Az őslakos természetes személyeknek, különösen a gyermekeknek, diszkrimináció nélkül joguk van az állami oktatás minden szintjéhez és formájához.
3. Az államok, az őslakos népekkel egyetértésben hatékony intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy az őslakos természetes személyek, különösen a gyermekek, ideértve azokat, akik közösségükön kívül élnek, amennyiben lehetséges, a saját kultúrájukról szóló és a saját nyelvükön nyújtott oktatáshoz hozzájussanak.

15. cikk

1. Az őslakos népeknek joguk van kultúrájuk, hagyományaik, történelmük és törekvéseik méltóságához és sokszínűségéhez, ezt az oktatásnak és a köz által hozzáférhető információknak megfelelően tükrözniük kell.
2. Az államok az érintett őslakos népekkel együttműködve és konzultálva megfelelő intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy leküzdjék az előítéleteket és visszaszorítsák a diszkriminációt, továbbá hogy elősegítsék a toleranciát, a megértést és az őslakos népek, valamint a társadalom minden más szegmense közötti jó kapcsolatokat.

16. cikk

1. Az őslakos népeknek joguk van arra, hogy saját nyelvükön működő saját médiumokat hozzanak létre, és hogy a nem őslakos média minden formájához diszkrimináció nélkül jussanak hozzá.
2. Az államok megfelelő intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy biztosítsák, hogy az állami tulajdonú média megfelelő mértékben tükrözze az őslakos kulturális sokszínűséget. Az államoknak, a kifejezés szabadságának sérelme nélkül, bátorítaniuk kell a magántulajdonú médiumokat, hogy azok megfelelően tükrözzék az őslakos kulturális sokszínűséget.

17. cikk

1. Az őslakos természetes személyeknek és az őslakos népeknek joguk van arra, hogy a hatályos nemzetközi és állami munkajogban foglalt valamennyi jogot teljes mértékben élvezzék.
2. Az államok, az őslakos népekkel konzultálva és együttműködve, különleges intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy az őslakos gyermekeket megóvják a gazdasági kizsákmányolástól, és minden olyan munka elvégzésétől, amely veszélyeztetheti vagy meggátolhatja a gyermek oktatását, vagy a gyermek egészségére, testi, szellemi, spirituális, erkölcsi vagy társadalmi fejlődésére ártalmas lehet, számításba véve különleges sebezhetőségüket és a képzés megszerzéséhez szükséges oktatás fontosságát.

3. Az őslakos természetes személyeknek joguk van ahhoz, hogy ne váljanak diszkriminatív munkafeltételek vagy – egyebek mellett – alkalmazás vagy fizetés alanyaivá.

18. cikk

Az őslakos népeknek joguk van ahhoz, hogy a saját maguk által saját eljárásaiknak megfelelően választott képviselők útján azokban az ügyekben, amelyek jogaikat érinthetik, a döntéshozatalban részt vegyenek, valamint, hogy saját őslakos döntéshozatali intézményeiket fenntartsák és fejlesszék.

19. cikk

Az államok jóhiszeműen konzultálnak és együttműködnek az érintett őslakos népekkel azok képviselői intézményein keresztül, hogy mielőtt olyan törvényhozási vagy igazgatási intézkedést fogadnának el vagy alkalmaznának, amely érintheti őket, ahhoz szabad, előzetes és tájékozott beleegyezésüket adják.

20. cikk

1. Az őslakos népeknek joguk van ahhoz, hogy fenntartsák és fejlesszék politikai, gazdasági és társadalmi rendszereiket vagy intézményeiket, biztonságban saját létfenntartási és fejlesztési eszközeikkel, és hagyományos vagy más gazdasági tevékenységeikkel szabadon foglalkozva.
2. A létfenntartási és fejlesztési eszközeitől megfosztott őslakos népek igazságos és tisztességes jóvátételre jogosultak.

21. cikk

1. Az őslakos népeknek diszkrimináció nélkül joguk van gazdasági és társadalmi feltételeik fejlesztéséhez, egyebek mellett az oktatás, foglalkoztatás, szakképzés, átképzés, lakhatás, egészségügy, egészség- és társadalombiztosítás területein.
2. Az államok megfelelő és – amennyiben ez lehetséges – különleges intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy biztosítsák gazdasági és társadalmi feltételeik folyamatos fejlődését. Különös figyelmet szentelnek az őslakos idősök, nők, gyermekek, fiatalok és fogyatékos személyek speciális érdekeinek és jogainak.

22. cikk

1. A jelen Nyilatkozat végrehajtása során különleges figyelmet kell szentelni az őslakos idősök, nők, fiatalok, gyermekek és fogyatékosok speciális érdekeinek és jogainak.
2. Az államok az őslakos népekkel egyetértésben intézkedéseket tesznek annak biztosítása érdekében, hogy az őslakos nők és gyermekek teljes védel-

met és garanciákat élvezzenek a diszkrimináció és az erőszak minden formájával szemben.

23. cikk

Az őslakos népeknek joguk van ahhoz, hogy prioritásokat és stratégiákat dolgozzanak ki és határozzanak meg a fejlődéshez való joguk gyakorlása érdekében. Így különösen az őslakos népeknek joguk van ahhoz, hogy az őket érintő egészségügyi, lakhatási vagy más gazdasági és társadalmi programok kidolgozásába és meghatározásába aktívan bevonják őket, és amennyire lehetséges, saját intézményeik segítségével igazgassák ezeket a programokat.

24. cikk

1. Az őslakos népeknek joguk van hagyományos gyógyszereikhez, és hogy fenntartsák saját gyógyászati szokásaikat, ideértve saját létfontosságú gyógynövényeiket, állataikat és ásványaikat. Az őslakos természetes személyeknek úgyszintén joguk van ahhoz, hogy diszkrimináció nélkül férjenek hozzá minden szociális és egészségügyi szolgáltatáshoz.
2. Az őslakos természetes személyeknek egyenlő joguk van a legmagasabb elérhető testi és lelki egészség élvezetéhez. Az államok megteszik a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy fokozatosan elérjék ennek a jognak a megvalósulását.

25. cikk

Az őslakos népeknek joguk van arra, hogy a hagyományosan tulajdonukban lévő vagy más módon birtokolt és használt földekhez, területekhez, vizekhez és parti tengerekhez, valamint más javakhoz fűződő egyedi spirituális viszonyukat fenntartsák és erősítsék, és hogy ebben a tekintetben felelősséget vállaljanak a jövő generációk vonatkozásában.

26. cikk

1. Az őslakos népeknek joguk van a hagyományosan tulajdonukban lévő, elfoglalt vagy más módon használt vagy megszerzett földekhez, területekhez és javakhoz.
2. Az őslakos népeknek joguk van a hagyományos tulajdonlás vagy más hagyományos birtokbavétellel általuk birtokolt vagy használt, valamint a más módon megszerzett földek, területek vagy javak tulajdonlásához, használatához, fejlesztéséhez és felügyeletéhez.
3. Az államok törvényben ismerik el és védik ezeket a földeket, területeket és javakat. Az elismerést az érintett őslakos népek szokásaira, hagyományaira és földbirtoklási rendszerére vonatkozó kellő tisztelettel kell véghezvinni.

27. cikk

Az államok az érintett őslakos népekkel egyetértésben tisztességes, független, pártatlan, nyílt és átlátható eljárást alakítanak ki és folytatnak le, megadva a kellő tiszteletet az őslakos népek jogának, hagyományainak, szokásainak és földbirtoklási rendszerüknek, az őslakos népek földjeire, területeire és javaira ideértve a hagyományosan tulajdonolt vagy másképpen birtokolt vagy használt vonatkozó jogainak elismerésére és megítélésre. Az őslakos népeknek joguk van részt venni ezekben az eljárásokban.

28. cikk

1. Az őslakos népeknek joguk van jóvátételhez, az általuk hagyományosan tulajdonolt vagy másképpen birtokolt vagy használt, de tőlük szabad, előzetes és tájékozott beleegyezésük nélkül kisajátított, elvett, megszállt, használt vagy megkárosított földjeikért, területeikért vagy javaikért, ami magában foglalhatja az eredeti helyzet helyreállítását, vagy amennyiben az nem lehetséges, igazságos, tisztességes és méltányos kártérítést.
2. A kártérítés azonos minőségű, méretű, jogi helyzetű földek, területek, javak vagy pénzbeli kártérítés, avagy más megfelelő jóvátétel formáját ölti, kivéve, ha az érintett népekkel szabadon másképpen állapodtak meg.

29. cikk

1. Az őslakos népeknek joguk van földjeik, területeik és javaik környezetének és termelőkapacitásának megőrzéséhez és védelméhez. Az államok diszkrimináció nélkül az őslakos népeket segítő programokat létesítenek és folytatnak le a megőrzés és a védelem érdekében.
2. Az államok hatékony intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy biztosítsák, hogy nem helyeznek el és tárolnak veszélyes hulladékot az őslakos népek földjein vagy területein, azok szabad, előzetes és tájékozott jóváhagyása nélkül.
3. Az államok úgyszintén hatékony intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy biztosítsák, amennyire szükséges, hogy az őslakos népek egészségének ellenőrzése, fenntartása és helyreállítása, ahogyan azt az ilyen anyagok által érintett népek kifejlesztették és alkalmazták, megfelelően van végrehajtva.

30. cikk

1. Katonai tevékenység az őslakos népek földjein vagy területein nem folytatható, kivéve, ha azt lényeges közérdek elleni komoly fenyegetés indokolja, vagy egyébként az érintettekkel szabadon ennek megfelelően állapodtak meg, avagy azt az érintett őslakos népek kérték.
2. Az államok a megfelelő eljárások és különösen azok képviseleti intézményei segítségével hatékony konzultációkat folytatnak az érintett őslakos

népekkel, mielőtt földjüket vagy területeiket katonai műveletekre felhasználnák.

31. cikk

1. Az őslakos népeknek joguk van ahhoz, hogy kulturális örökségüket, tradicionális tudásukat és tradicionális kulturális kifejeződési formáikat, és úgyszintén tudományuk, technológiájuk és kultúrájuk kifejeződését, ideértve az emberi és genetikai erőforrásokat, az örökítő-anyagot, a gyógyszereket, a növény- és állatvilág birtoklására vonatkozó tudást, az irodalmat, a formatervezést, a sportot és a tradicionális játékokat, a képző- és előadóművészetet fenntartsák, ellenőrizzék, védjék és fejlesszék. Úgyszintén ahhoz is joguk van, hogy az ilyen kulturális örökségre, tradicionális tudásra és tradicionális kulturális kifejeződésre vonatkozó szellemi tulajdont fenntartsák, ellenőrizzék, megvédjék és fejlesszék.
2. Az őslakos népekkel egyetértésben az államok hatékony intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy elismerjék és védelemben részesítsék e jogok használatát.

32. cikk

1. Az őslakos népeknek joguk van a földjeik, területeik, javaik használatára vagy fejlesztésére vonatkozó prioritások és stratégiák meghatározására és kidolgozására.
2. Az államok az érintett őslakos népekkel, azok képviseleti intézményein keresztül jóhiszeműen konzultálnak és együttműködnek annak érdekében, hogy bármilyen, de különösen az ásványkincsek, víz vagy más javak fejlesztésével, hasznosításával vagy kiaknázásával kapcsolatos projekt jóváhagyása előtt, amely érinti azok földjeit, területeit vagy más javait, megszerezze azok szabad és tájékozott beleegyezését.
3. Az államok hatékony mechanizmusokat nyújtanak minden ilyen tevékenység miatti igazságos és tisztességes jóvátétel érdekében, és megfelelő intézkedéseket tesznek azért, hogy enyhítsék a káros környezeti, gazdasági, szociális, kulturális vagy spirituális hatásokat.

33. cikk

1. Az őslakos népeknek joguk van arra, hogy a szokásaiaknak és hagyományaiknak megfelelően határozzák meg saját identitásukat vagy tagságukat. Ez nem gyengíti az őslakos magánszemélyek jogát arra vonatkozóan, hogy megszerezze annak az államnak az állampolgárságát, ahol élnek.
2. Az őslakos népeknek joguk van arra, hogy saját eljárásaiknak megfelelően határozzák meg intézményeik struktúráit és válasszák ki azok tagságát.

34. cikk

Az őslakos népeknek joguk van arra, hogy a nemzetközi emberi jogi standardoknak megfelelően elősegítsék, fejlesszék és fenntartsák intézményi struktúráikat és egyedi szokásaikat, spiritualitásukat, hagyományaikát, eljárásait, gyakorlataikat és azokban az esetekben, ahol az létezik, igazságszolgáltatási rendszereiket vagy szokásaikat.

35. cikk

Az őslakos népeknek joguk van ahhoz, hogy tagjaik közösségükkel szembeni felelősségét meghatározzák.

36. cikk

1. Az őslakos népeknek, és különösen azoknak, amelyeket nemzetközi határok osztanak meg, joguk van arra, hogy a határokon átívelően érintkezzenek, kapcsolatot és együttműködést tartsanak fenn és fejlesszenek, ideértve a spirituális, kulturális, politikai, gazdasági és szociális célú tevékenységeket, saját tagjaikkal és hasonlóképpen más népekkel.
2. Az államok az őslakos népekkel konzultálva és együttműködve hatékony intézkedéseket tesznek, hogy megkönnyítsék e jog gyakorlását és biztosítsák annak érvényesülését.

37. cikk

1. Az őslakos népeknek joguk van az államokkal vagy azok jogutódaival kötött szerződések, megállapodások és más konstruktív egyezségek elismeréséhez, betartásához és végrehajtásához, és hogy az államokkal elfogadjassák, és tiszteletben tartassák ezeket a szerződéseket, megállapodásokat és más konstruktív egyezéseket.
2. Ebben a Nyilatkozatban semmi sem értelmezhető úgy, mint ami csökkentené vagy semmissé tenné az őslakos népek szerződésekben, megállapodásokban vagy más konstruktív egyezésegekben foglalt jogait.

38. cikk

Az államok az őslakos népekkel konzultálva és együttműködve megteszik a Nyilatkozat céljai eléréséhez szükséges lépéseket, ideértve a törvényhozási intézkedéseket.

39. cikk

Az őslakos népeknek joguk van az államoktól és a nemzetközi együttműködésen keresztül pénzügyi és technikai segítséghez hozzájutni, az ebben a Nyilatkozatban foglalt jogok élvezete érdekében.

40. cikk

Az őslakos népeknek joguk van az államokkal vagy más felekkel való konfliktusaik és vitáik megoldása érdekében igazságos és tisztességes eljárásokon keresztül azonnali döntéshez hozzájutni, valamint egyéni és kollektív jogaik bármilyen megsértése esetén a hatékony jogorvoslathoz. Az ilyen döntésnek kellőképpen figyelembe kell vennie az érintett őslakos népek szokásait, hagyományait, szabályait és jogrendszerét, valamint a nemzetközi emberi jogokat.

41. cikk

Az Egyesült Nemzetek rendszerének szervei és szakosított intézményei és más kormányközi szervezetek közreműködnek a jelen Nyilatkozat rendelkezéseinek teljes megvalósulásában – többek között – pénzügyi együttműködés és technikai segítségnyújtás mobilizálásában. Az őket érintő ügyekben az őslakos népek részvételét biztosító módszereket és eszközöket kell kidolgozni.

42. cikk

Az Egyesült Nemzetek, annak testületei, ideértve az Őslakos Ügyek Állandó Fórumát és a szakosított intézményeket, és ideértve az állami szintet, az államok elősegítik a jelen Nyilatkozat rendelkezéseinek tiszteletben tartását és teljes alkalmazását, valamint ellenőrzik a jelen Nyilatkozat hatékonyságát.

43. cikk

Az itt elismert jogok a világ őslakos népei túlélésének, méltóságának és jólétének minimum standardjait képezik.

44. cikk

Minden itt elismert jog és szabadság egyenlően garantált a férfi és a női őslakos természetes személyek számára.

45. cikk

Ebben a Nyilatkozatban semmi sem értelmezhető úgy, mint ami csökkentené, vagy kioltaná az őslakos népek által már elért vagy a jövőben elérendő jogokat.

46. cikk

1. Ebben a Nyilatkozatban semmi sem értelmezhető úgy, mint ami bármilyen államnak, népnek, csoportnak vagy személynek olyan jogot biztosítana, hogy bármilyen, az Egyesült Nemzetek Alapokmányával ellentétes tevékenységben vegyen részt vagy ilyet végezzen, vagy nem értelmezhető akként, hogy olyan tette hatalmazna fel vagy bátorítana, ami feldarabolná

vagy gyengítené egészben vagy részben szuverén és független államok területi integritását vagy politikai egységét.

2. A jelen Nyilatkozatban megfogalmazott jogok gyakorlása során mindenki emberi jogait és alapvető szabadságait tiszteletben kell tartani. A jelen Nyilatkozatban kifejtett jogok gyakorlása csak törvény által meghatározott és a nemzetközi emberi jogi kötelezettségeknek megfelelő korlátozások tárgya lehet. Minden ilyen korlátozásnak diszkrimináció-mentesnek és kizárólag mások jogai és szabadsága elismerése és tiszteletben tartása biztosításának céljából szükségesnek kell lennie, és meg kell felelnie a demokratikus társadalom igazságos és elengedhetetlen követelményeinek.
3. A jelen Nyilatkozatban kifejtett rendelkezéseket az igazságosság, a demokrácia, az emberi jogok tiszteletben tartása, az egyenlőség, a diszkrimináció tilalma, a jó kormányzás és a jóhiszeműség elveivel összhangban kell értelmezni.

Fordította: Tóth Norbert